

Tăng cường sự lãnh đạo của Thành ủy Hà Nội đối với xây dựng chính quyền đô thị hiện nay

ThS. TRẦN THỊ PHƯƠNG HOA

Quận ủy quận Cầu Giấy, Thành phố Hà Nội; Email: linhbach2@yahoo.com.vn

Tóm tắt: Xây dựng chính quyền đô thị là một trong những nhiệm vụ đặc biệt quan trọng được Thành ủy Hà Nội quan tâm, chỉ đạo sát sao với những đề án, kế hoạch phù hợp trong từng lộ trình nhằm đạt mục tiêu sớm đưa Hà Nội trở thành mô hình chính quyền đô thị kiểu mẫu. Bài viết làm rõ thực trạng xây dựng chính quyền đô thị ở Hà Nội, từ đó đề xuất một số giải pháp tăng cường sự lãnh đạo của Thành ủy Hà Nội đối với xây dựng chính quyền đô thị thời gian tới.

Từ khóa: Thành ủy Hà Nội; lãnh đạo; xây dựng chính quyền đô thị.

1. Thực trạng công tác lãnh đạo của Thành ủy Hà Nội trong xây dựng chính quyền đô thị hiện nay

Thành phố Hà Nội là trung tâm đầu não chính trị - hành chính quốc gia, trung tâm lớn về văn hóa, khoa học, giáo dục, kinh tế và giao dịch quốc tế, một động lực phát triển của vùng đồng bằng Sông Hồng và cả nước⁽¹⁾, là đô thị đặc biệt, hạt nhân vùng đồng bằng Sông Hồng. Hà Nội được lựa chọn là nơi đặt trụ sở của các cơ quan Trung ương của Đảng, Nhà nước, các tổ chức chính trị - xã hội và cơ quan đại diện ngoại giao các nước, tổ chức quốc tế. Hệ thống chính trị Hà Nội là hình ảnh thu nhỏ của hệ thống chính trị cấp quốc gia bao gồm: Đảng bộ; Chính quyền (Hội đồng nhân dân, Ủy ban nhân dân); Mặt trận Tổ quốc Việt Nam và các tổ chức chính trị - xã hội (Liên đoàn lao động, Hội nông dân, Đoàn Thanh niên Cộng sản Hồ Chí Minh, Hội liên hiệp phụ nữ, Hội cựu chiến binh) các cấp.

Từ ngày 01/7/2021, Hà Nội bắt đầu thực hiện thí điểm tổ chức mô hình chính quyền đô thị. Với những điểm mới của Nghị định 32/2021/NĐ-CP của Chính phủ, việc thực hiện mô hình chính quyền đô thị sẽ phát huy vai trò chủ động, trách nhiệm, sáng tạo trong phục vụ người dân, thúc đẩy phát triển kinh tế - xã hội của địa phương⁽²⁾. Nhận thức sâu sắc ý nghĩa và tính chất đặc biệt quan trọng của việc triển khai tổ chức thí điểm mô hình chính quyền đô thị, bám sát các văn bản chỉ đạo của Trung ương, Thành ủy, chính quyền Thành phố đã khẩn trương xây dựng, ban hành đầy đủ, kịp thời kế

hoạch và các văn bản lãnh đạo, chỉ đạo, hướng dẫn triển khai thực hiện thí điểm mô hình chính quyền đô thị.

Ban Thường vụ Thành ủy Hà Nội đổi mới nội dung, phương thức lãnh đạo để sớm đưa đường lối, chủ trương xây dựng chính quyền đô thị vào thực tiễn. Kịp thời thành lập Ban Chỉ đạo xây dựng Đề án thí điểm mô hình chính quyền đô thị thành phố Hà Nội; cụ thể hóa thành nhiều kế hoạch, đề án, chương trình để lãnh đạo các cấp ủy, tổ chức đảng trực thuộc và chính quyền địa phương, từ thành phố đến cơ sở tổ chức thí điểm mô hình chính quyền đô thị tại 175 phường thuộc 12 quận và thị xã Sơn Tây⁽³⁾. Bám sát sự chỉ đạo của Trung ương, với quyết tâm chính trị, Thành ủy, Ban Thường vụ Thành ủy Hà Nội, các cấp ủy, chính quyền từ thành phố đến cơ sở đã nghiêm túc triển khai đồng bộ, toàn diện việc thực hiện thí điểm tổ chức mô hình chính quyền đô thị và đạt được những kết quả bước đầu quan trọng, tạo chuyển biến rõ rệt cả về nhận thức và hành động trong công tác xây dựng Đảng và hệ thống chính trị của Thủ đô.

Thành ủy Hà Nội đã lãnh đạo mục tiêu, phương hướng, nhiệm vụ xây dựng chính quyền đô thị khả thi, phù hợp với đặc điểm của Thủ đô. Lãnh đạo các cơ quan chính quyền thực hiện chức năng, nhiệm vụ xây dựng chính quyền đô thị; phối hợp hoạt động giữa các cơ quan liên quan trong xây dựng chính quyền đô thị. Lãnh đạo các cơ quan, tổ chức trong hệ thống chính trị xây dựng và ban hành quy chế làm việc. Ban Thường vụ Thành ủy đã ban hành

Quyết định số 3003-QĐ/TU ngày 09/8/2022 về quy chế làm việc của Đảng đoàn Hội đồng nhân dân Thành phố nhiệm kỳ 2021-2026; Đề án số 15-ĐA/TU ngày 12/5/2022 về nâng cao năng lực, hiệu lực, hiệu quả hoạt động của Hội đồng nhân dân các cấp thành phố Hà Nội giai đoạn 2021 - 2026 gắn với thực hiện thí điểm tổ chức mô hình chính quyền đô thị tại thành phố Hà Nội. Qua đó, hoạt động của Hội đồng nhân dân đã có nhiều chuyển biến tích cực, chất lượng ngày càng được nâng lên. Tính đến tháng 6/2022, lãnh đạo Hội đồng nhân dân cấp quận, thị xã có 25 đồng chí, trong đó có 12 đồng chí chuyên trách, các ban của Hội đồng nhân dân của quận, thị xã có 41/52 cán bộ chuyên trách⁽⁴⁾.

Lãnh đạo sắp xếp, kiện toàn tổ chức bộ máy và nâng cao chất lượng đội ngũ cán bộ, công chức phường. Ban Thường vụ Thành ủy đã ban hành Công văn số 125-CV/TU ngày 19/5/2021 về kiện toàn nhân sự lãnh đạo Hội đồng nhân dân, Ủy ban nhân dân nhiệm kỳ 2021-2026, nhân sự bổ nhiệm chủ tịch, phó chủ tịch Ủy ban nhân dân phường thuộc quận, thị xã thí điểm tổ chức mô hình chính quyền đô thị; lãnh đạo Hội đồng nhân dân Thành phố ban hành Nghị quyết số 16/2021/NQ-HĐND ngày 08/12/2021 quy định chế độ hỗ trợ đối với chủ tịch, phó chủ tịch Hội đồng nhân dân... Trước thời điểm 01/7/2021, khi chưa thực hiện thí điểm chính quyền đô thị, số lượng cán bộ, công chức cấp phường của Thành phố Hà Nội là 3.182 người. Đến 01/7/2021, các quận và thị xã Sơn Tây đã hoàn thành công tác sắp xếp, kiện toàn tổ chức bộ máy tại 175/175 phường: Bổ nhiệm 173 chủ tịch Ủy ban nhân dân phường; 335 phó chủ tịch Ủy ban nhân dân phường, chuyển 1.944 công chức phường sang công chức thuộc biên chế Ủy ban nhân dân quận, thị xã quản lý⁽⁵⁾. Bố trí sắp xếp các chức danh chủ tịch, phó chủ tịch Hội đồng nhân dân phường do không tổ chức Hội đồng nhân dân phường: Tổng số chủ tịch Hội đồng nhân dân, phó chủ tịch Hội đồng nhân dân phường là 288, trong đó, đang kiêm nhiệm hoặc được chuyển sang giữ chức danh cán bộ khác ở phường là 227 người; được tiếp nhận vào công chức không qua thi là 32 người; nghỉ công tác do dôi dư 24 người; nghỉ hưu 5 người⁽⁶⁾.

Lãnh đạo công tác xác định biên chế và công tác

quản lý, sử dụng công chức phường. Trước khi thực hiện thí điểm mô hình chính quyền đô thị, theo quy định tại Nghị định số 34/2019/NĐ-CP của Chính phủ thì biên chế các chức danh Chủ tịch, Phó Chủ tịch UBND phường và các chức danh công chức phường của 175 phường thuộc thành phố Hà Nội là 2.750 người⁽⁷⁾. Khi thực hiện thí điểm chính quyền đô thị, chức danh chủ tịch, phó chủ tịch ủy ban nhân dân phường và các chức danh công chức phường được xác định thuộc biên chế quận, không còn thuộc biên chế giao cán bộ, công chức phường.

Bên cạnh đó, Thành ủy Hà Nội luôn chú trọng công tác lãnh đạo sơ kết, tổng kết xây dựng chính quyền đô thị; chỉ đạo sâu sát, kịp thời nhằm đánh giá đầy đủ, toàn diện những kết quả đạt được cũng như những khó khăn, vướng mắc trong quá trình thực hiện. Trên cơ sở đó, tuyên dương những cá nhân, tập thể tiêu biểu; điều chỉnh, xử lý kịp thời những hạn chế, sai phạm.

Tuy nhiên, bên cạnh những kết quả đạt được, công tác lãnh đạo của Thành ủy Hà Nội trong xây dựng chính quyền đô thị hiện nay vẫn còn tồn tại một số hạn chế, khó khăn: Trong thực hiện nội dung lãnh đạo (mục tiêu, phương hướng, nhiệm vụ) tồn tại một số nội dung thiếu cụ thể. Lãnh đạo xây dựng tổ chức bộ máy, đội ngũ cán bộ, công chức chính quyền quận, thị xã và phường còn một số vấn đề phát sinh, bất cập. Lãnh đạo phối hợp hoạt động giữa một số cơ quan liên quan đôi khi còn chưa nhịp nhàng, việc tổ chức thực hiện sơ kết, tổng kết chưa thực sự hiệu quả; công tác tuyên truyền, thuyết phục, vận động một số nhiệm vụ còn hạn chế. Chưa phát huy tối đa việc lãnh đạo xây dựng chính quyền đô thị bằng hành động tiên phong gương mẫu của đội ngũ cán bộ, đảng viên trong hệ thống chính trị. Công tác kiểm tra, giám sát của một số cấp ủy có lúc, có nơi còn mang tính hình thức, chưa đáp ứng yêu cầu đặt ra.

2. Một số giải pháp chủ yếu tăng cường sự lãnh đạo của Thành ủy Hà Nội đối với xây dựng chính quyền đô thị thời gian tới

Một là, nâng cao nhận thức, trách nhiệm và năng lực lãnh đạo của Thành ủy Hà Nội đối với xây dựng chính quyền đô thị. Nâng cao nhận thức đầy đủ, toàn diện của Thành ủy Hà Nội, Ban Thường vụ

Thành ủy Hà Nội về chủ trương, đường lối của Đảng, chính sách, pháp luật của Nhà nước về xây dựng chính quyền đô thị tại các quận, thị xã trên địa bàn. Trong đó, cần tập trung vào Nghị quyết số 15-NQ/TW ngày 05/5/2022 của Bộ Chính trị ☐ Về phương hướng, nhiệm vụ phát triển Thủ đô Hà Nội đến năm 2030, tầm nhìn đến năm 2045 ☐ Kết luận số 48-KL/TW, ngày 30/1/2023 của Bộ Chính trị ☐ Về tiếp tục thực hiện sắp xếp đơn vị hành chính cấp huyện, cấp xã giai đoạn 2023 - 2030 ☐ Nghị quyết số 97/2019/QH14 của Quốc hội và Nghị định số 32/2021/NĐ-CP của Chính phủ và các kế hoạch thực hiện của Thành phố về thí điểm tổ chức mô hình chính quyền đô thị tại thành phố Hà Nội.

Nâng cao năng lực lãnh đạo qua việc đánh giá chất lượng xây dựng, ban hành các văn bản của Thành ủy, Ban Thường vụ Thành ủy về xây dựng chính quyền đô thị. Xác định đúng trọng tâm những nội dung trong nghị quyết liên quan đến hoạt động của từng tổ chức. Trên cơ sở mục tiêu, phương hướng, nhiệm vụ đề ra trong nghị quyết cụ thể hóa thành những mục tiêu, phương hướng, nhiệm vụ cụ thể, phù hợp với chức năng, nhiệm vụ, bảo đảm đúng quan điểm chỉ đạo trong xây dựng chính quyền đô thị. Tổ chức làm thí điểm, tổng kết, rút kinh nghiệm và triển khai thực hiện đại trà khi kế hoạch bảo đảm tính đúng đắn và phù hợp.

Thường xuyên đưa công tác lãnh đạo xây dựng chính quyền đô thị vào nội dung kiểm điểm của Thành ủy, Ban Thường vụ Thành ủy Hà Nội. Cần đánh giá cụ thể ưu điểm, hạn chế trong công tác lãnh đạo, chỉ đạo xây dựng chính quyền đô thị. Nếu phát hiện những hạn chế, khuyết điểm, cần xem xét trách nhiệm của tập thể, cá nhân có liên quan; từ đó, xác định phương hướng, biện pháp, thời hạn và giao nhiệm vụ cho các tập thể, cá nhân khắc phục hạn chế, khuyết điểm đã được chỉ ra.

Hai là, lãnh đạo xây dựng, hoàn thiện và thực hiện nghiêm quy chế làm việc của cấp ủy, chính quyền các cấp (thành phố, quận, thị xã, phường), quy chế phối hợp giữa các tổ chức có mối quan hệ thường xuyên, chủ yếu trong xây dựng chính quyền đô thị. Nghiên cứu, điều chỉnh, bổ sung, hoàn thiện và thực hiện nghiêm quy chế làm việc của cấp ủy, chính quyền cấp thành phố, quận, thị xã và phường.

Sau khi xây dựng được dự thảo quy chế làm việc, quy chế phối hợp, cần lấy ý kiến đóng góp của các tập thể, cá nhân trong các tổ chức có liên quan để tiếp tục điều chỉnh, bổ sung, hoàn thiện và ban hành. Khi quy chế làm việc của các tổ chức, quy chế phối hợp giữa các tổ chức có mối quan hệ thường xuyên, chủ yếu trong xây dựng chính quyền đô thị đã được ban hành, Thành ủy cần lãnh đạo các tổ chức có liên quan thực hiện nghiêm các quy chế.

Đẩy mạnh tập huấn, hướng dẫn các tổ chức xây dựng, hoàn thiện quy chế phối hợp trong xây dựng chính quyền đô thị. Đối với tổ chức nào đã xây dựng quy chế phối hợp trước khi thực hiện thí điểm mô hình chính quyền đô thị, cần căn cứ vào các quy định mới cấp có thẩm quyền và điều kiện thực tiễn của cơ quan, địa phương, đơn vị để điều chỉnh, bổ sung, hoàn thiện.

Thường xuyên kiểm tra, giám sát việc thực hiện quy chế làm việc và phối hợp của các tổ chức trong thực tiễn, biểu dương, nhân rộng những tổ chức làm tốt, uốn nắn, điều chỉnh, nhắc nhở những nơi làm chưa tốt, phê bình, xử lý những tổ chức không làm hoặc làm sai, trái với quy chế. Thành ủy lãnh đạo tổ chức sơ kết việc thực hiện quy chế làm việc, quy chế phối hợp để khẳng định các nội dung phù hợp, chỉ ra những hạn chế, thiếu sót cần bổ sung, điều chỉnh.

Ba là, tăng cường kiện toàn tổ chức, xây dựng đội ngũ cán bộ, công chức cấp ủy, chính quyền thành phố, quận, thị xã và phường đáp ứng yêu cầu vận hành của mô hình chính quyền đô thị.

Thành ủy Hà Nội cần tiếp tục nghiên cứu, xin ý kiến, đề xuất các cơ quan, tổ chức có thẩm quyền của Trung ương về cơ chế, chính sách đối với đội ngũ cán bộ, công chức cấp ủy, chính quyền cấp thành phố, quận, thị xã và phường còn vướng mắc về cơ cấu tổ chức của ủy ban nhân dân phường, việc quản lý, sử dụng cán bộ thuộc tổ chức đảng, Mặt trận Tổ quốc và các tổ chức chính trị - xã hội cấp phường.

Lãnh đạo kiện toàn tổ chức của hệ thống chính trị cấp thành phố, quận, thị xã, phường đáp ứng yêu cầu vận hành của mô hình chính quyền đô thị. Lãnh đạo xây dựng tổ chức bộ máy tinh gọn, hiệu lực, hiệu quả quản lý ngày càng được nâng cao; cải cách

hành chính và cải cách chế độ công vụ... cần chuyển biến tích cực hơn. Lãnh đạo thực hiện phân cấp, ủy quyền tạo sự linh hoạt, chủ động trong triển khai hoạt động công vụ, nâng cao trách nhiệm của tổ chức, cá nhân được phân cấp, ủy quyền, chức năng, nhiệm vụ được bao quát, bớt khâu trung gian, rút ngắn quy trình, thủ tục và thời gian giải quyết công việc.

Nghiên cứu, xây dựng quy định nâng cao chất lượng đội ngũ cán bộ, công chức cấp ủy, chính quyền thành phố, quận, thị xã, phường đáp ứng tốt hơn yêu cầu vận hành của mô hình chính quyền đô thị. Tiếp tục lãnh đạo xây dựng đội ngũ cán bộ cấp thành phố, quận, thị xã, phường bảo đảm đồng bộ, có tính kế thừa và phát triển, có số lượng và cơ cấu hợp lý; bản lĩnh chính trị vững vàng, đạo đức, lối sống lành mạnh, không quan liêu, tham nhũng, lãng phí; có tư duy đổi mới, sáng tạo, có kiến thức chuyên môn, nghiệp vụ đáp ứng yêu cầu của xây dựng chính quyền đô thị. Tập trung xây dựng đội ngũ cán bộ chủ chốt cấp thành phố, quận, thị xã, phường. Có kế hoạch, lộ trình phù hợp, giải pháp cụ thể nhằm xây dựng đội ngũ cán bộ lãnh đạo, quản lý; trước hết là cán bộ lãnh đạo, quản lý chủ chốt và người đứng đầu tổ chức. Tổ chức các lớp bồi dưỡng, tập huấn nhiệm vụ thường xuyên để cập nhật kiến thức, rèn luyện kỹ năng cho cán bộ, công chức các quận, thị xã, phường. Việc tổ chức các lớp tập huấn cần thực chất, phân nhóm đối tượng, gắn với vị trí việc làm của cán bộ.

Bốn là, phát huy vai trò giám sát, phản biện xã hội của Mặt trận Tổ quốc Việt Nam, các tổ chức chính trị - xã hội trong xây dựng chính quyền đô thị. Mặt trận Tổ quốc Việt Nam, các tổ chức chính trị - xã hội các cấp cần tiếp tục đổi mới nội dung, phương thức; nâng cao hiệu quả hoạt động theo hướng thực chất, hiệu quả, hướng về cơ sở. Phát huy vai trò của Mặt trận Tổ quốc Việt Nam, các tổ chức chính trị - xã hội trong giám sát hoạt động xây dựng chính quyền đô thị. Trên thực tế, mặc dù không tổ chức hội đồng nhân dân phường nhưng vẫn đảm bảo tốt quyền dân chủ và giám sát của nhân dân.

Phát huy vai trò của Mặt trận Tổ quốc Việt Nam, các tổ chức chính trị - xã hội các cấp trong hoạt động phản biện xã hội. Khi không tổ chức hội đồng nhân

dân phường, Ban thường trực Ủy ban Mặt trận Tổ quốc phường cần thực hiện thường xuyên và hiệu quả việc tổ chức phản biện xã hội các dự thảo văn bản chính quyền và tham gia góp ý xây dựng Đảng, chính quyền theo quy định; đồng thời, vận động nhân dân thực hiện các quy định của pháp luật, chính sách của địa phương. Phối hợp chặt chẽ với ủy ban nhân dân phường thực hiện công tác tuyên truyền thực hiện thí điểm mô hình chính quyền đô thị, quy chế dân chủ ở cơ sở, vận động người dân chấp hành quy định của pháp luật...

Năm là, tăng cường công tác kiểm tra, giám sát, sơ kết, tổng kết việc tổ chức thực hiện xây dựng chính quyền đô thị. Tăng cường sự lãnh đạo, chỉ đạo, kiểm tra, giám sát, thanh tra của cơ quan có thẩm quyền ở Trung ương đối với nhiệm vụ xây dựng chính quyền đô thị của Hà Nội.

Tăng cường sự lãnh đạo, chỉ đạo, kiểm tra, giám sát của Thành ủy, Ban Thường vụ Thành ủy đối với các tổ chức và cá nhân. Đổi mới nội dung, phương thức kiểm tra, giám sát theo hướng căn cứ vào tình hình thực tiễn ở những lĩnh vực thường nảy sinh nhiều vướng mắc, sai phạm, có đơn thư□.

Chú trọng công tác sơ kết, tổng kết công tác lãnh đạo của Thành ủy, Ban Thường vụ Thành ủy đối với nhiệm vụ xây dựng chính quyền đô thị; thông qua công tác kiểm tra, giám sát rút ra những kinh nghiệm và điều chỉnh, bổ sung, hoàn thiện những nội dung chưa phù hợp./.

(1) Bộ Chính trị, *Nghị quyết số 15-NQ/TW về phương hướng, nhiệm vụ phát triển Thủ đô Hà Nội đến năm 2030, tầm nhìn đến năm 2045*, ngày 05/5/2022.

(2) Mô hình chính quyền đô thị, *Nhiều điểm mới hướng đến bộ máy tinh gọn*, <https://baohinhphu.vn/mo-hinh-chinh-quyen-do-thi-nhieu-diem-moi-huong-den-bo-may-tinh-gon-102291481.htm>, ngày 01/5/2021.

(3) Mô hình chính quyền đô thị tại TP Hà Nội, *Hứa hẹn mùa □quả ngọt□*, <https://www.qdnd.vn/xa-hoi/cac-van-de/mo-hinh-chinh-quyen-do-thi-tai-tp-ha-noi-hua-hen-mua-quua-ngot-705334>, ngày 13/9/2022.

(4), (5), (6), (7) Thành ủy Hà Nội, *Đề án số 15-ĐA/TU về Nâng cao năng lực, hiệu lực, hiệu quả hoạt động của Hội đồng nhân dân các cấp thành phố Hà Nội giai đoạn 2021-2026 gắn với thực hiện thí điểm tổ chức mô hình chính quyền đô thị và củng cố chính quyền nông thôn tại thành phố Hà Nội*, ngày 15/2/2022.